

Ralph Erskine

Haar wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al haar paden vrede, Spr. 3 vers 17. (*2^e preek*)

Onze gezegende Verlosser wordt gedurig in de heilige bladeren en voornamelijk in dit Spreukenboek voorgesteld onder de naam van *Wijsheid*; niet alleen in dit teksthoofdstuk van ons, vanaf vers 13-18, maar ook in hoofdstuk 4:7; 8; 9:1; enz. Onder deze Naam, wordt Zijn heerlijke voortreffelijkheid, in vele van de bovengenoemde plaatsen, in een helder licht gesteld, dat zij kostelijker is dan robijnen, en dat al wat u lusten mag niet met haar is te vergelijken. Wat zo sierlijk en verheven door Job, (Hoofdstuk 28:12-20) wordt gezegd tot lof van de wijsheid, kan met recht van Hem worden gezegd. Gelijk Christus, de wezenlijke Wijsheid Gods zo zeer voortreffelijk heerlijk is in en van Zichzelf, zo ook draagt alles wat Hem aangaat en tot Hem behoort een indruk van Zijn heerlijke waardigheid. Hij is het Afschijnsel van de heerlijkheid des Vaders en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid, en de Zijnen vertonen uit kracht van hun vereniging met Hem het beeld Gods; zij zijn de Goddelijke natuur deelachtig geworden en worden aangemerkt als de heerlijken op aarde. De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste; van des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig. De godsdienst van de gezegende Jezus is heerlijk, voortreffelijk en Goddelijk, en het onderscheidend kenmerk van allen, die toebereid worden voor de heerlijkheid. De belijdenis hiervan is ten hoogste raadzaam en waarlijk een sieraad, en de oprechte en Godvruchtige beoefening het kenmerk van de ware Christen, en dat een Goddelijk levensbeginsel in de ziel geplant is. In één woord, alles wat God aangaat is beminnelijk en liefelijk, en brengt de grootste verlustiging en voldoening voort, want "de wegen der Wijsheid zijn liefelijkheid en al haar paden vrede."

Wij hebben reeds volbracht wat ons voornemen was te zeggen over het eerste algemene hoofdpunt volgens de voorgestelde wijze van behandeling, welke was om de waarheid te betogen van het voorstel, namelijk, dat de wegen van de Wijsheid liefelijkheid zijn. Wij hebben dit gedaan bij wijze van gevolgtrekking uit bijzonderheden, door enige van de wegen van de Wijsheid die liefelijkheid zijn, te behandelen, en daarna door enige van de bronnen van vermaak te ontsluiten, welke Sions kinderen hebben, die haar wegen bewaren. Wij zullen nu voortgaan tot:

II. De tweede zaak die wij voorstelden, welke was: *te spreken over de hoedanigheid van dat vermaak, dat in de wegen van de Wijsheid wordt gevonden.*

Hier zullen wij gelegenheid hebben de voortreffelijkheid van de liefelijkheid van de wegen van de Wijsheid na te gaan, en hoe die alle werelds genoeg overtreffen.

1. Het liefelijk genot van de wegen van de Wijsheid is wezenlijk en duurzaam. Het wordt genoemd, een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde (1 Petrus 1:8), terwijl daarentegen de zinnelijke vermaken, evenals het lachen van de kinderen, voorbijgaand vluchtig zijn. Evenals kinderen het ene ogenblik lachen en het volgende schreien, zo wordt de wereldse blijdschap op de hielen gevolgd door droefheid, want zij heeft geen diepte en versterkt het hart niet tegen benauwdheid, gelijk de blijdschap van het geloof dat doet. Daarom wordt van het vermaak van de wereld, wanneer het met het geestelijk genoegens wordt vergeleken, gezegd, dat "gelijk het geluid van de doornen onder een pot, (Pred. 7:6) also het lachen eens zots is;" het is niets dan een flikkering en het is voorbij. Hierom ook kunnen de wereldse genoegens worden vergeleken bij Jona's wonderboom, die in één nacht werd, en in één nacht verging (Jona 4:6, 7). Wij zijn vlug klaar ons te verheugen in de troost, die het schepsel biedt, maar God beschikt een worm, en hij verdort. Wanneer een mens er de meeste verwachting van heeft, dan komt er een worm, die ze met wortel en tak opeet. Het zijn zulke vertroosting, die de wind kan uitdrogen, of het water kan ze verdrinken, het vuur kan ze verbranden; de mot kan ze opeten, of de dief kan ze stelen; krankheid kan ze doen vergaan, of de dood kan ze vernietigen; de een of andere worm kan er aan knagen en ze opeten. Maar de genoegens van de Godzaligheid zijn zo hecht en wezenlijk, dat zij vuur en water kunnen trotseren. (Jesaja 43:1,2) "Maar nu, also zegt de Heere, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël; Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken." Zij kunnen verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard uitdagen: (Rom. 8:35, 38, 39) zij kunnen dood, of leven, of engelen, of overheden, of machten, of tegenwoordige of toekomstige dingen trotseren; noch hoogte, noch diepte noch enig ander schepsel zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Heere.

2. De liefelijkheden van de wegen der Wijsheid zijn redelijke genoegens, en wel gegrond, en veilig. Zij zijn niet gegrond op misvattingen en inbeeldingen, maar zij zijn bekrachtigd door de belofte en de eed van God, die twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege (Hebr. 6:18). Niemand, behalve een liegende duivel, of een ongelovig hart vol van godslastering zal de grondslag van hun geloof en vertroosting in twijfel trekken. De goddelozen echter verheugen zich in hun waan, zij hebben het aan hun onwetendheid en dwaling te danken, dat zij vrolijk kunnen zijn; zij lachen maar in hun slaap, en als krankzinnigen in hun ver dwaasdheid. Als zij de kortstondigheid van hun vermaken en de langdurigheid van hun smarten kenden: als zij wisten hoe zij God ergeren met hun vleselijk genot, hoe de duivel zich verblijdt in hun vreugde, en hoe dicht zij bij de hel, en eeuwig wee en gejammer zijn, het zou hun gelach in een klaaglied veranderen. Zij verblijden zich op een blote vergissing; het hart zal ook in het lachen smart hebben, en het laatste van die blijdschap is droefheid (Spreuken 14:13). "Zoveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft, en weelde gehad heeft, zo grote pijniging en rouw doet haar aan" (Openb. 18:7). Ik heb van een zeker onkruid gelezen, dat de schepselen, die het eten, hun leven lang doet lachen; zo'n onkruid eten de goddelozen van de wereld, dat zij lachende naar de hel gaan.

3. Het liefelijk genot van de wegen van de Wijsheid is geestelijk, rein en heilig. De duivel is er een vijand van; het is in strijd met de zonde, en het is een gebod: "Verblijdt u te allen tijd" (1 Thess. 5:16). Het is de gave Gods, de vrucht van de Geest Gods, en het gaat gepaard met de vreze Gods. (Hand. 9:31) "De gemeenten wandelden in de vreze des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes." Het is gewaarborgd door Zijn gebod en bevorderd door Zijn belofte. De vermaken van de goddelozen daarentegen zijn onrein en zondig, dat zijn verboden vermaken,

die door God veroordeeld en door Zijn bedreigingen vervloekt zijn. De goddelozen hebben geen vrede, zegt de Heere (Jesaja 48:22). Hij verbiedt de blijdschap aan een wederstrevig volk: Verblijdt u niet, o Israë!, tot opspringens toe, gelijk de volken: want gij hoereert van uw God af (Hos. 9:1). Hij vermaant hen tot wenen, en rouwklagen, en het hart te scheuren. (Joël 2:12, 13) "Bekeert u tot Mij met uw gehele hart, en dat, met vasten en geweer, en met rouwklage. En scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot de Heere uw God, want Hij is genadig, en barmhartig, lankmoedig, en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade." (Zie Jak. 5:1-5) God betuigt tegen hun vrede, en spreekt het vonnis over hen uit, dat zij zullen wenen en huilen. "Welaan nu, gij rijken, weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen. Uw rijkdom is verrot, en uw klederen zijn van de motten verteerd geworden; uw goud en zilver is verroest en hun roest zal u zijn tot een getuigenis en zal uw vlees als een vuur verteren."

4. De liefelikheden van de wegen van de Wijsheid zijn verlichtend, zij schenken rust in het midden van ellende en moeilijkheden. (Psalm 94:19) "Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroosting mijn ziel verkwikt." Zij geven verlichting van tegenwoordige vrezen voor gevaar en benauwdheid, en ontslag van toekomstige vrezen voor dood en oordeel. Maar de wereldse genoegens, in plaats van verlichting van ellende te geven, vermeerderen die. Ja, de gedachten over de dood, het oordeel en de eeuwigheid, zullen al hun blijdschap schielijk bederven en een einde maken aan hun verheuging.

5. De liefelijke genietingen van de wegen van de Wijsheid zijn zowel reinigende, als reine wegen; zij zijn verbeterende, zij maken ons beter. Het is er zo ver van af, dat zij het gemoed zouden krenken en tot de zonde leiden, dat zij het integendeel in orde brengen en reinigen, en de zonde, meer dan ooit, hatelijk maken. Niemand haat de zonde zozeer als hij, die het meest van de liefelijkheid van de Goddelijke genade heeft geproefd en die het meeste geniet van de blijdschap van Gods heil. Zij worden niet gevangen in de strikken van het vlees, zolang zij de smaak van de Goddelijke genietingen niet verliezen, en hun verlustiging in Christus niet laten verwelken. Zolang wij ons in God blijven verlustigen is de wereld maar drek, is eer ons als rook, en is begeerlijkheid ons een stank. Dat is de beste en sterkste Christen, die de meeste geestelijke verlustiging en genieting heeft; en waarom? God ontmoet de vrolijke en die gerechtigheid doet, degenen die Hem gedenken op hun wegen (Jesaja 64:5). Maar de vleselijke vermaken bederven, in plaats van reinigen; zij maken de mens erger en niet beter. Dat zijn strikken om de mensen te vangen, en om hun zielen te betoveren en te bevleken, die zuiver voor God moesten zijn. Het geraas van de zinnelijke genietingen smoort de stem Gods en van de rede. O! Wat is er weinig van God in de jacht, in dobbelen en kaarten, drinken dansen, tieren en brassen, waarmee de mensen zich vermaken. Hoe weinig is er van de hemel in hun gemoed, wanneer het hart in zinnelijke lusten verzonken en verdrongen ligt. Dan is het versteend en verhard tegen het Woord en de waarschuwingen van God. Dan zijn zij dwaas, ongehoorzaam, dwalende, wanneer zij menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienen (Tit. 3:3). Dezulken zijn onwillig, de dingen die hun eeuwige vrede aangaan kalm en ernstig te overwegen, en daarom zien wij zo dikwijls, dat zij verachters en bespotters van de genademiddelen worden.

6. De liefelikheden van de wegen van de Wijsheid zijn edel en hemels. Zij zijn van dezelfde natuur als die welke de heiligen en engelen van God hebben. Welk verschil er ook is in graad, zij zijn nochtans van dezelfde soort. Het is dezelfde God en dezelfde heerlijkheid, die nu de gelovige verheugt, zoals die met ongedekt aangezicht aanschouwd worden. Indien de hemel de staat van de hoogste blijdschap en vergenoeging is, dan moet de staat van genade, welke er het dichtst bij komt, een liefelijke staat zijn. Maar de zinnelijke genietingen zijn laag en aards, zo

ongelijk aan de genietingen van de hemel, dat niets het hart meer van de hemel aftrekt en het er meer ongeschikt voor maakt.

7. De liefelijke genietingen van de wegen van de Wijsheid zijn hoog en verheven; hier verlustigt de ziel zich in dingen van de hoogste waarde. De vermaken van de heiligheid zijn heerlijke en verheven verlustigingen, die voortkomen uit de grootste en heerlijkste dingen, en onderhouden worden door God, en Zijn genade, en eeuwige heerlijkheid, terwijl het genot van de zinnen gevoed wordt met beuzelingen en zwijnendraf. De genoegens van de vleselijke mens in deze wereld zijn als die van jonge kinderen, die met poppen, en speelgoed, en snuisterijen, en vlinders spelen. Wij kunnen aan de stof waarmee hun vermaken worden gevoed oordelen welk van de twee het liefelijkste en vermakelijkste leven is; met de goddelozen zich te vermaken in hun schande, en aan de rand van de ellende te liggen, of met de ware gelovige zich te verlustigen in de liefde Gods, en zich te verblijden in de zekerheid van de hoop van de heerlijkheid Gods. Het ware genot van de gelovigen is met de engelen, zich in God en in de heerlijkheid Gods in Christus te verlustigen, maar het genot van de zondaars is, evenals de zwijnen, in het slijk van de zonde te wentelen, en evenals de honden hun eigen uitbraaksel op te eten (2 Petrus 2:22).

8. De liefelijkheden van de wegen van de Wijsheid zijn duurzaam, ja eeuwig. Wij verheugen ons niet in een beweeglijk, maar in een onbeweeglijk goed, in de onveranderlijke God; in de onveranderlijke liefde Gods; in de onveranderlijke belofte van het verbond, en in de hoop van een onbeweeglijk koninkrijk. Deze liefelijkheden zijn liefelijkheden eeuwiglijk (Psalm 16:11). Weliswaar, dat de blijdschap van de gelovigen hier in deze wereld dikwijls wordt onderbroken door de nabijheid van het vlees, en de overmacht van de zonde, en de verbergingen van Gods aangezicht, maar nochtans houdt God, ten minste in de wortel, hun vertroosting in het leven, en Hij zal ze doen uitspruiten, als wij ze nodig hebben en het goed voor ons is, en niemand zal hun blijdschap van hen wegnemen (Joh. 16:22). De dood kan de blijdschap van een gelovige niet doden, het graf kan die niet begraven, miljoenen eeuwen zullen haar niet doen eindigen, want God heeft ons gegeven een eeuwige vertroosting, en goede hoop in genade (2 Thess. 2:16). De wereldse genoegens zijn echter maar van korte duur; zij zijn al voorbij voordat wij gewaarworden, dat wij ze gehad hebben, en de wereldlingen zaaien daarmee de zaden van eeuwige smart. De duivel is daarin bezig hen te krauwen, evenals de slachter de keel van een varken scheert voordat hij het de nek afsnijdt. Hij, die vele dagen, en maanden, en jaren in zondige vermaken heeft doorgebracht, heeft er geen genot meer van wanneer het voorbij is; niet meer, dan wanneer het er nooit geweest was, ja veel erger. De beenderen en het stof van vele duizenden liggen op het kerkhof, die menige zoete beet geproefd en menige vrolijke, wulpse dag gehad hebben; en wat zijn zij er nu te beter om? Wat hebben zij meer, dan diegenen die hun tijd in smart en droefheid hebben doorgebracht? Die armoede en smart geleden heeft is daar hun gelijke. Hun zielen hebben even weinig van dat genot, als hun stof. In de hemel worden die vleselijk verlustigingen verafschuwd, in de hel zijn zij in eeuwige vlammen omgezet, en de nagedachte is als brandhout voor het verterend vuur. Helaas! Hoe dwaas is het de genieting van de zonde te verkiesen, die maar voor een tijd is (Hebr. 11:25). De blijdschap van de goddelozen gaat schielijk ten onder in eeuwige droefheid. (Job. 20:4-9) Weet gij dit? Van altoos af, van dat God den mens op de wereld gezet heeft, dat het gejuich de goddelozen van nabij geweest is, en de vreugde des huichelaars voor een ogenblik? Wanneer zijn hoogheid tot den hemel toe opklom, en zijn hoofd tot aan de wolken raakte; zal hij, gelijk zijn drek, in eeuwigheid vergaan; die hem gezien hadden, zullen zeggen: Waar is hij? Hij zal wegvlieden als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts. Het oog, dat hem zag, zal het niet meer doen; en zijn plaats zal hem niet meer aanschouwen." (Job 21:12, 13) "Zij

heffen op met de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels. In het goede verslijten zij hun dagen; en in een ogenblik dalen zij in het graf." Dan zal de kortstondige droefheid van de vromen in eeuwige blijdschap vergeten zijn. (Joh. 16:20) "Voorwaar, voorwaar Ik zeg u, dat gij zult schreien, en klaaglijk wenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden." O vrienden! wie kan de vermaken van de goddelozen op prijs stellen, die op hun einde let? Indien dwaas en onzinnig te zijn een wonder was, dan zou het een wonder zijn, dat de goddelozen vrolijk kunnen zijn, wanneer hun gewetens hun aanzeggen, dat zij niet verzekerd zijn, dat zij nog een uur buiten de hel zullen blijven. Wanneer zij toch zeggen; "Ziel neem rust, eet, drink en wees vrolijk", dan kan God plotseling tot hen zeggen: "Gij dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen u bereid hebt, wiens zal het zijn", en waar is dan uw sport en uw pret? Gelijk een papieren muur geen weerstand kan bieden aan het verterend vuur, evenmin kunnen uw vergankelijke genoegens bestaan voor het fronsen van God, of voor het gezicht van de dood. Ja, zij kunnen maar nauwelijks verduren, dat men eens ernstig denkt aan de dag van de dood en van het oordeel dat ophanden is. Zij hebben hun gerustheid en plezier te danken aan hun dwaasheid, zekerheid en onzinnigheid. Ook verhindert en verijdt hun tijdelijk genot hun eeuwige genietingen, terwijl het liefelijk vermaak van de heiligen eeuwig is.

III. Ons derde punt was, *dat wij zouden spreken over enige van de bijzondere paden van de Wijsheid, welke beide vrede en liefelijkheid zijn.*

Vrede en liefelijk vermaak zijn zo nauw aan elkaar verwant, dat de vrede als het vuur, en het vermaak als de vlam is. Vrede is de wortel van die liefelijke genietingen, en het genot is de vrucht van de vrede. Ik heb in de verklaring gezegd, dat de paden van de Wijsheid of zulke wegen zijn waarin de Wijsheid tot ons komt, of zulke die de Wijsheid ons aanwijst, opdat wij die zullen bewandelen. Bij de behandeling van het eerste algemene hoofd, heb ik voornamelijk die wegen geschetst waarlangs de Wijsheid tot ons komt, en wel in het bijzonder: haar liefelijke voorzienige besturingen, waaraan wij ons met blijdschap onderwerpen en waarin wij liefelijk berusten; liefelijke leerstellingen welke wij met blijdschap mogen geloven en aankleven; liefelijke evangelische genaden welke wij met vermaak ontvangen en beoefenen; en liefelijke geestelijke weldaden en werken Gods in en omtrent ons, welke wij met blijdschap hebben te koesteren en waarvoor wij Hem aanbidden.

Behalve de algemene wegen van de Wijsheid zijn er echter ook bijzondere paden, voornamelijk zodanige welke de Wijsheid ons aanwijst, om die te bewandelen, welke zullen bevonden worden liefelijkheid en vrede te zijn. Die paden zijn of inwendig, dat zijn zulke, welke het oefenen van de genaden betreffen, of uitwendig, en dat zijn de zodanige, die het verrichten van de plichten betreffen

1^e Er zijn inwendige paden van de Wijsheid, die betrekking hebben op de genaden, die geoefend worden. Ik heb dit reeds aangestipt bij de behandeling van het eerste algemene hoofd, waarin ik over de algemene evangelische genaden heb gesproken, en zal daarom hierover niet verder uitweiden, noch herhalen wat ik daarover gezegd heb, maar alleen een paar dingen daaraan toevoegen, en wel voornamelijk de beide volgende:

1. Blijdschap. Inwendige blijdschap is een genade waartoe de gelovigen vermaand worden die te beoefenen. Gelijk het Koninkrijk Gods bestaat in rechtvaardigheid zo ook in vrede, en blijdschap door de Heilige Geest (Rom. 14:17). Zij ontvangen niet de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees, meer de Geest de aanneming tot kinderen, door welke zij roepen. Abba, Vader (Rom. 8:15). O vrienden! Wat moet dat liefelijk zijn, bekwaam gemaakt te worden met vrijmoedigheid, liefde en vertrouwen, God Vader te noemen, en in elk gevaar en elke nood tot

Hem de toevlucht te nemen om hulp en onderstand. Zij alleen, die het genieten, kennen er de liefelijkheid van. De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap en vrede (Gal. 5:22). Indien de blijdschap zelf een deel is van de staat van de genade, dan kunt u beseffen dat het een allerliefelijkst pad is.

2. Inwendige droefheid, vrezen, zorgen en onrust worden de kinderen van God verboden. De kinderen van de Wijsheid, en daarom ook de wegen van de Wijsheid, moeten liefelijkheid en vrede zijn. God heeft ons bevolen onze bekommernissen op Hem te werpen, en heeft beloofd voor ons te zorgen (1 Petrus 5:7). Hij vermaant ons in geen ding bezorgd te zijn, maar dat wij onze begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging laten bekend worden bij God. (Filip. 4:6). Kan er een liefelijker koers zijn dan die, welke alle buitensporige zorgen, vrezen en smarten uitsluit, evenzeer als gezondheid ziekte buitensluit? Hier wordt het ongeoorloofd verklaard ellendig en bedroefd te zijn; geen droefheid wordt vergund dan die, welke tot onze blijdschap strekt. Ja, God heeft zorg, en vrees, en onrust verboden,, want Zijn gebod is: "Zijt niet bezorgd, (Jesaja 35:4 en 41:10) Zegt de onbedachtzamen van hart: Weest sterk en vrees niet, ziet ulieder God zal ter wraak komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en ulieden verlossen." "Vrees niet, want Ik ben met u, zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid." Wat vrees u dan? Vrees u smaadheid? Dan doet u dat in strijd met de wil van God, die zegt: "Vrees niet de smaadheid van de mens, en voor hun smaadredenen ontzet u niet" (Jesaja 51:7). Vrees u de grimmigheid van de mensen, de macht en woede van de vijanden? (Jesaja 51:12) "Wie zijt gij, dat gij vrees voor de mens, die sterven zal? En voor eens mensen kind, dat hooi worden zal? Wel, het is in strijd met uw godsdienst, want God zegt: Vrees hen niet. (Jesaja 45:5, 13) "Vrees niet, want Ik ben met u, Ik zal uw zaad van de opgang brengen, en Ik zal u verzamelen van de ondergang. Ook eer de dag was, ben Ik, en daar is niemand die uit Mijn hand redden kan; Ik zal werken en wie zal het keren?" (Jesaja 44:2, 8) "Zo zegt de Heere uw Maker, en uw Formeerder van de buik af, Die u helpt: Vrees niet, o Jakob Mijn Knecht, en gij Jeschurun, die Ik uitverkoren heb." "Verschrikt niet, en vrees niet, heb Ik het u van toen af niet doen horen, en verkondigd? Want gijlieden zijt Mijn getuigen. Is er ook een God behalve Mij? Immers is er geen andere Rotssteen, Ik ken er geen." Vrees u vervolging of de dood door wreed geweld? Wel, dat is in strijd met de wil van God, Die zegt: Matth. 10:28) "Vrees u niet voor degenen die het lichaam doden, en de ziel niet kunnen doden; maar vrees veel meer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel." O, wat moet dit dan een liefelijk, vredig pad zijn, waar alles wat kwellend en smartelijk is verboden, en alles wat verrukkelijk en verblijdend is, geboden is! Hier wordt ons het werk en de plicht opgelegd, ons in de Heere te verblijden: ja, ons te aller tijd te verblijden (Filip. 4:4). Nu, o arme misleide zondaar, die graag vrij zoudt willen zijn van zorgen, vrees en droefheid, als u zichzelf aan Christus geven en de paden van de Wijsheid kiezen wilt, dan zult u van die alle vrij zijn, uitgenomen in zoverre ze noodzakelijk zijn voor uw blijdschap. (Psalm 33:1 en 97:11) "Gij rechtvaardige, zing vrolijk in de Heere, en verheug u, gij rechtvaardige, en zingt vrolijk alle gij oprechten van hart." (Psalm 132:9, 16) "En dat Uw gunstgenoten juichen; en hun gunstgenoten zullen zeer juichen." (Psalm 5:12) "Maar laat verblijd zijn allen die op U betrouwen; tot in eeuwigheid laat ze juichen, omdat Gij ze overdekt; en laat in U van vreugde opspringen die Uw Naam liefhebben." (Filip. 3:1) "Voorts, mijn broeders, verblijdt u in de Heere." U die geen leven liefhebt dan een leven van genot en vrolijkheid, hier is het te krijgen. Als u God tot uw God, en Christus tot uw Meester wilt hebben, en u verkiest de wegen van de Wijsheid, dan zullen vrolijkheid en geestelijke blijdschap uw werk en uw bezigheid zijn. Maar er zijn ook:

2^e Uitwendige paden van de Wijsheid, die betrekking hebben op het verrichten van de plichten, welke ook alle vol van liefelijkheid en vrede zijn. Ik zal enkele van deze behandelen.

1. De plicht van het horen en lezen van het Woord: wat is het liefelijk daarin bezig te zijn. Dit blijkt helder uit de bevinding van allen, die door het Woord verlevendigd, vernieuwd en verkwikt zijn geworden. Indien u die er geen liefelijkheid in ziet, hen niet wilt geloven die zeggen, dat zij het ervaren, gelooft dan ten minste het Woord van God en de verklaringen van de heiligen vanouds. (Psalm 119:14, 16, 24, 47, 92, 93, 72, 103, 111, 127, 162, 165.) "Ik ben vrolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom. Ik zal mijzelven vermaken in Uw inzettingen; Uw woord zal ik niet vergeten. Ook zijn Uw getuigenissen mijn vermaken, en mijn raadslieden. En ik zal mij vermaken in Uw geboden, die ik liefheb. De wet Uwsmonds is mij beter, dan duizenden van goud of zilver. Indien Uw wet niet ware geweest al mijn vermaking, ik ware in mijn druk al lang vergaan. Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt. Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, want zij zijn mijns harten vrolijkheid. Daarom heb ik Uw geboden lief, meer dan goud, ja, meer dan het fijnste goud. Ik ben vrolijk over Uw toezegging, als een, die een groten buit vindt. Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede, en zij hebben geen aanstoot." Het is het werk en het kenmerk van een welgelukzalig mens, dat zijn lust is in des Heeren wet, en hij overdenkt Zijn wet dag en nacht (Psalm 1:1, 2).

Vraagt u: *Wat is er in het Woord, dat zoveel genoegens verschaft?*

Dan antwoord ik:

1. Daarin worden vele liefelijke dingen gevonden voor Gods kinderen, om er zich in te verlustigen. Behalve de aangename leringen van het Woord, vindt men er ook liefelijke raadgevingen, nodigheden, beloften en getuigenissen, zoals ik reeds heb aangemerkt.

2. De plicht van het gebed, zowel in het verborgen als in gezelschap, wat is die liefelijk voor hen, die daarin geoefend zijn? (Jer. 33:3) "Roept tot Mij, en Ik zal u antwoorden; en Ik zal u bekendmaken grote en vaste dingen, die gij niet weet." Wij kunnen de vraag, wat het horen zo onaangenaam maakt, in betrekking tot het vorige punt beantwoorden: Wel, omdat zij horende, niet horen. Indien zij toch de stem Gods hoorden, zou het hun de liefelijkste zaak ter wereld zijn, want het is een levendmakende, een hartversterkende en opwekkende stem. En zo ook, wat maakt het gebed verdrietig? Wel, omdat zij, biddende, niet bidden. Als de mensen wisten wat dat was, evenals Jakob, met God in het gebed te worstelen, zij zouden de naam van de plaats Bethel, een huis Gods, de poort van de hemel noemen; zij zouden die Pniël noemen, waar zij God gezien hadden, aangezicht tot aangezicht (Gen. 28:17 en 32:30). Kan iemand menen, dat het een smartelijk werk voor een schuldige ziel is, om vergeving, en voor een vuile ziel, om reiniging te bidden? Zou het verdrietig werk voor een liefhebbend kind zijn met zijn vader om te gaan en te spreken? Het is het godloochenend hart; dat zegt: Het is tevergeefs God te dienen, want wat nuttigheid is het, dat wij Zijn wacht waarnemen? Ziet, wat een vermoeidheid" (Mal. 3:14 en 1:13); dat is maar een kreupele en levenloze dienst. De tijd zal echter komen, wanneer zij, die nu het gebed verachten, zullen gaan bidden; ziekte, dood en verschrikking zullen hen, die het nu met een paar dode, vormelijke en harteloze woorden afmaken, leren ernstig te bidden.

3. De plicht van loven en danken, wat is die liefelijk voor hen, die daarin geoefend zijn! Zij weten voorzeker niets van dit werk, die er het genot niet van kennen. Indien er iets in de wereld liefelijk is, dan is het de lof van God, die voortvloeit uit een liefhebbend, gelovig hart, dat vervuld is met de majesteit, barmhartigheid, goedheid en voortreffelijkheid van God in

Christus om Zijn heerlijke en aanbiddelijke eigenschappen te vermelden, zoals die in het aangezicht van Jezus uitblinken, met een licht, dat de zon in helderheid oneindig te boven gaat. O! Wat is dat liefelijk, de Vader in de Zoon, de Godheid in de mensheid van onze Heere Jezus Christus, en de rijkdom van de genade in de spiegel van het Evangelie, de menigvuldige wijsheid Gods, te zien en te aanbidden! Er is niet één volmaaktheid Gods, niet één plaats in het Evangelie, niet één deel van het werk van de Geest in de ziel, of het bevat zodanige stof van lof aan God, dat die de gelovige zielen met blijdschap kan vervullen, en het een zeer liefelijk werk doet zijn. Zij weten niets van het leven van de godsdienst, die zich nooit in het loven hebben vermaakt; zij moeten aan een gevaarlijke kwaal lijden, die hen van de liefelijkste dingen doet walgen. Ziet hoe de Geest van God de aangenaamheid van deze bezigheid voorstelt. (Psalm 147:1; 149: 1, 2; 95:1, 2, 3; 96:1, 2, 3). "Looft den Heere, want onze God te psalmzingen is goed omdat Hij liefelijk is; de lof is betamelijk. Halleluja. Zingt den Heere een nieuw lied; Zijn lof zij in de gemeente van Zijn gunstgenoten. Dat Israël zich verblijde in Dengenen Die hem gemaakt heeft; dat de kinderen Sions zich verheugen in hun Koning. Komt, laat ons de Heere vrolijk zingen, laat ons juichen de Rotssteen onzes heils. Laat ons Zijn aangezicht tegemoet gaan met lof, laat ons Hem juichen met psalmen. Want de Heere is een groot God, ja een groot Koning, boven alle goden. Zingt den Heere een nieuw lied, zingt den Heere gij gehele aarde. Zingt de Heere, looft Zijn Naam; boodschapt zijn heil van dag tot dag. Vertelt onder de heidenen Zijn eer, onder alle volken Zijn wonderen." O wat is dat verblijdend, wanneer de drang van de liefde onze lippen opent, zodat onze mond Zijn lof verkondigt. Dit is de verlustiging van heiligen en engelen. Hoe zijn zij te beklagen, die geen betere ontspanning, of genezing van zwaarmoedigheid kennen, dan het gebruik van een glas bier, een stel kaarten en een gezelschap van onheilige vloekers, dronkaards en losbollen! Wie ook zich wil overladen met de genietingen van het vlees, er zijn nog enige weinige gelukkige zielen, die het met dat ene ding van David houden: (Psalm 27:4) "Een ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel." (vers 5 en 6) "Want Hij versteekt mij in Zijn hut, ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgene Zijner tent; Hij verhoogt mij op een rotssteen. Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijn vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in Zijn tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den HEERE."

4. De plicht van het deelnemen aan het Heilig Avondmaal; wat is dat liefelijk, waardige avondmaalsgangers te zijn. Zij, die weten wat het is God bij zulke gelegenheden te ontmoeten, zullen weten, dat er niets op aarde te vergelijken is bij hetgeen soms bij die plechtige maaltijd wordt genoten. Dit heilig feestmaal is opzettelijk door de Koning van de heiligen van spijs voorzien tot liefelijk onderhoud van Zijn geslacht. Daar is het geslachte Lam van God, ons Pascha, dat voor ons geslacht is om onze zonden weg te nemen, het liefelijk voedsel. Gelijk onze zondige vermaken Zijn droefheid waren, zo ook is Zijn droefheid onze blijdschap: Zijn smart ons genoeg; Zijn dood ons leven; Zijn lijden ons feestmaal. (Joh. 6:33, 50, 51) "Want het Brood Gods is Hij, Die uit den hemel nederdaalt, en Die der wereld het leven geeft. Dit is het Brood, dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mens daarvan ete, en niet sterve. Ik ben dat levende Brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het Brood, dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld." Hier hebben wij gemeenschap met God, als een verzoende God in Christus, Zijn eeuwige Zoon, Die Hij, de beledigde Majesteit, gezonden heeft, om onze Verlosser, Zaligmaker en Borg te zijn. Hier hebben wij met Christus, als voor ons gekruisigd en verheerlijkt, voor ons geofferd en tentoongesteld als ons levendmakend en versterkend Hoofd. Hier hebben wij gemeenschap met de Heilige Geest, Die de weldaad van de verlossing aan onze

zielen toepast, ons tot de Zoon trekt, en licht, leven, sterkte en vertroosting uit Hem aan ons meedeelt. Hier hebben wij gemeenschap met het lichaam van Christus, Zijn geheiligd volk, de erfgenamen van het eeuwig leven in Christus; ook worden ons hier vergeving van zonden en de zaligheid verzegeld en de grootste goedertierenheden, die in de wereld worden genoten, in zichtbare afbeeldingen voorgesteld, opdat de middelen gepast zouden zijn voor de broosheid en zwakheid van onze tegenwoordige staat. Indien u nooit enig vermaak in deze dingen hebt gevonden, dan is dat omdat u voor de zonde levend en voor God dood bent en geestelijke zin mist. De hemel zelf toch zal u niet liefelijk zijn, wanneer niet uw natuur veranderd is, en u dus een verandering hebt ondergaan in betrekking tot hetgeen u liefelijk is. Indien de kinderen Gods, op enige tijd, weinig genot vinden in die Goddelijke instelling, dan vindt dit zijn oorzaak hierin, dat de een of andere ongesteldheid de eetlust wegneemt en de zoetste dingen bitter doet smaken, omdat dan het geloof niet geoefend wordt en hun geestelijke zintuigen verstompt zijn.

5. De plichten van de Sabbatdag dienst, of van het werk van de dag des Heeren. Hoe liefelijk is dit voor allen, die de Sabbat een verlustiging noemen, opdat de Heere geheiligd worde, die te eren is! (Jesaja 58:13) Hoe liefelijk gaat dan de geoefende gelovige van bloem tot bloem, om voor zijn ziel honing te vergaderen voor de winter! Hoe liefelijk gaat hij van belofte tot belofte; van plicht tot plicht; van bidden tot lezen en horen, en wederom van lezen en horen tot bidden; van bidden tot loven; van de openbare tot de verborgen, en van de verborgen tot de openbare dienst van God; van de ene stichtelijke bezigheid tot de andere en van de ene stichtelijke lering tot de andere, om daardoor honig en zoetigheid voor zijn ziel te vergaderen en voorraad op te leggen voor de dood en de eeuwigheid! Helaas! Mijn vrienden, indien zinnelijke wereldlingen, die de Sabbat maar een dag van spel en ledigheid maken, wisten welk onuitsprekelijk genot geoefende zielen soms in hun openbare en huiselijke godsdienst vinden, zij zouden zich schamen over hun dwaasheid en onzinnigheid, dat zij een dag in een kroeg verkiezen boven een dag in Gods huis! Wat moest het hen beschaamd maken, als zij de koning David horen zeggen: "Één dag in Uw voorhoven is beter dan duizend elders." O vleselijke, dierlijke zondaar! Wat voor u zwaar werk is, is de ontspanning van de heiligen, en die dwaasheden welke uw sport en uw ontspanning zijn, zouden hun gevangenis, en blok, en zware arbeid zijn, want zij verlustigen zich in op die Heere te wachten, Die u niet kent.

6. De plicht van heilige samenspreking is een ander liefelijk deel van het werk. Hoezeer dit ook onder Gods volk in onbruik is geraakt, nochtans blijft de plicht altijd bindend, en is de oefening liefelijk voor allen, die er zich mee bezighouden, die met elkaar spreken, niet van horen zeggen, maar bij bevinding, over de gemeenschap met God. die zij genoten hebben: de gebeden, die Hij verhoord, de verlossingen, die hij geschonken, en de ondersteuning en vertroosting in ellende, die hij vergund heeft. Zij spreken over de strijd met hun verzoeken en hoe zij die mochten overwinnen; zij besturen elkaar in hun zwarigheden, en vertroosten elkaar met dezelfde vertroosting waarmee zij door de Heere zijn vertroost geworden; en zo stichten zij elkaar door hun geestelijke gesprekken. O Christenen! Indien uw genade niet kwijnend en uw ziel de smaak van de hemelse dingen niet verloor, zoudt u meer lust hebben in heilige samenspreking met de vromen en daartoe meer behoefte hebben aan onderlinge bijeenkomsten. (Mal. 3:16; Hebr. 10:24, 25; 3:13) "Alsdan spreken, die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die den HEERE vrezen, en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken. En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken; en laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar elkander vermanen; en dat zoveel te meer, als gij ziet, dat de dag nadert. Maar vermaant elkander te allen dage, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u

verhard worde door de verleiding der zonde." O vrienden! U die zich nooit hebt kunnen vermaken in de gesprekken van de vromen, over geestelijke onderwerpen, wat is het onderwerp van uw gesprekken met hen met wie u omgang hebt? Spreekt u over betere dingen dan God? Over hogere dingen dan de hemel? Of over dingen waarbij u nader belang hebt dan die van uw eeuwige belangen? Gaat naar een gezelschap van vrolijke kerels, zoals u ze noemt, en naar een gezelschap van ernstige, Godvrezende mensen, en schrijft heimelijk al de woorden op, die u in beide gezelschappen hoort, en leest ze over, en ziet wat het liefelijkst en aangenaamst is. Wat een mengelmoes van onzin, onbeschaamdheid, lichtzinnigheid, wereldsgezindheid, hoogmoed en dwaasheid, en misschien ook wel onreinheid en godslastering zult u in het ene vinden; en wat een smakelijk, noodzakelijk en stichtelijk gesprek in het andere. Het is vrij wat aangener onder blattende schapen, en onder zingende vogels te verkeren, dan onder nietsdoende, kakelende, dwaze gezellen. Bij de eerste zult u nog enig natuurlijk goed vinden zonder inmenging van zondig kwaad, maar wat anders zult u in een goddeloos, dwaas gezelschap bespeuren, dan hoezeer de natuur verdorven is? Hoe zijn de zondaars bulten zichzelf, hoe ver dwaast de duivel hen, en wat wordt God vergeten, terwijl Hij bij hen tegenwoordig is en zij in de ketenen van de duivel aan de rand van de dood en de hel liggen! Gewis, heilig samenspraken met de vromen is in zichzelf liefelijker, dan al de onbetekenende pret en de onbeduidende grappen van de goddelozen. Als u er niet zo over denkt, is dat, omdat u uw smaak hebt verloren, de duivel u bedrogen en de zonde u van uw verstand beroofd heeft. Zo heb ik u enige van de paden aangetoond, die vrede zijn, welke de Wijsheid ons aanwijst, opdat wij er in zullen wandelen.

IV. Ik kom nu tot ons vierde punt, namelijk: *De natuur en de eigenschappen te verklaren van die vrede, die in de paden van de Wijsheid wordt gevonden.*

Het is een vrede, die onmetelijk verschilt van de vrede die de goddeloze kunnen hebben. Ik zal daarom,

1^e Die vrede ontkennenderwijze beschrijven, door aan te tonen welke soort van vrede die van de goddelozen is, en

2^e zullen wij die vrede stellig behandelen, door aan te tonen wat voor soort van vrede in de paden van de Wijsheid wordt gevonden.

1^e Laten wij die vrede ontkennenderwijze bezien, en aantonen wat voor soort van vrede de goddelozen hebben.

1. Het is een vrede, die geen schriftuurlijke proef kan doorstaan. De mens kan niet verdragen, dat hij doorzocht wordt, omdat hij het licht haat. (Joh. 3:19, 20) "En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht, want hun werken waren boos. Want een ieder, die kwaad doet haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden." De ware vrede echter heeft lust onderzocht te worden bij de regel van het Woord. (Psalm 26:2) "Proef mij, Heere, en verzoek mij; toets mijn nieren en mijn hart." (Psalm 139:23, 24) "Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg."

2. Het is een vrede, die niet op schriftuurlijke kenmerken gegrond is. Welke schijn van waarheid en echtheid iemands vrede ook mag hebben, ja, al beroept hij zich op een groot deel van de Schrift, hij is vals indien hij geen volledig bewijs uit het Woord heeft (Jesaja 8:20) "Tot de wet en tot het getuigenis; zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben."

3. Het is een vrede, die stand houdt met zonde en luiheid. Hij is bestaanbaar met het aan de hand houden van bekende zonde; terwijl de ware vrede de ziel doet volharden in de strijd tegen elk kwaad. (Psalm 68:17) "Waarom springt gij op, gij bultige bergen? Deze berg heeft God begeerd tot Zijn woning, ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid." Hij blijft bestaan niettegenstaande traagheid en zekerheid, terwijl de ware vrede de luiheid doodt en tot geestelijke werkzaamheid opwekt. (Filip. 4:6, 7) "Weest in geen ding bezorgd; maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus." (Psalm 119:32) "Ik zal de weg van Uw geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben."

4. Het is een vrede, die de duivel behaagt en geen tegenstand tegen hem verwekt; terwijl de ware vrede door de gehele macht en al de list van de hel wordt tegengestaan. (Lukas 11:21) "Wanneer een sterk gewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede." (Ef. 6:11) "Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen van de duivel."

5. De vrede van de goddelozen is een goddeloze vrede. (Deut. 29:19) "Zij zeggen: Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen." Zij denken, dat zij mogen liegen, en stelen, en zweren, en hoereren, en Sabbatschenden, en toch vrede hebben. Dit is een onheilige vrede. Het is beter een brullend geweten te hebben, vol van de verschrikkingen van de Almachtige.

6. Het is een vrede, die op bedrog gegrond is. "Hij voedt zich met as, het bedrogen hart heeft hem terzijde afgeleid; zodat hij zijn ziel niet verlossen kan, noch zeggen: Is er niet een leugen in mijn rechterhand?" (Jesaja 44:20). Het is alsof iemand in de top van een mast slaapt, op het punt van in de oceaan geslingerd te worden, en nochtans droomt, dat hij over alles heerst. Zou iemand hem benijden? Dit is de toestand van de onheiligen. Zij zijn aan alle gevaar onderhevig, aan de zwaarste donder van de hemel blootgesteld, en nochtans over niets dromende dan gerustheid en stilheid, terwijl zij elk ogenblik in de oceaan van Gods toorn kunnen storten; want zij hebben geen schuilplaats, geen sterkte; wie zou hen benijden?

7. Het is een gevaarlijke verderfelijke vrede. (Jesaja 50:11) "Ziet, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt: wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken die gij ontstoken hebt; dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen." (1 Thess. 5:3) "Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede, en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hen overkomen, gelijk de barensood een bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvlieden." De voorspoed van de zotten zal ze verderven, en zo verderft de vrede van de goddelozen hen. Zij wachten naar vrede en aanschouwen moeite; zij menen, dat zij veilig zijn, terwijl zij op het punt zijn voor eeuwig om te komen.

8. Het is een heiligschennende vrede, want God vergunt Zijn vijanden geen vrede. "De goddelozen, zegt God, hebben geen vrede" (Jesaja 57:21). Indien u een onbekeerd mens bent, die in een staat van vijandschap tegen God leeft, Hij zal u geen ogenblik gemoedsrust toestaan; en als u het neemt, dat is diefstal, dan neemt u wat het uwe niet is. Overweeg dit, o mens, in uw vrolijke en luidruchtige uren. Uw gemoed moest op de pijnbank liggen, zolang niet de vijandschap tussen God en u is weggenomen, en u deel hebt aan de gezegende Vredemaker. En dat temeer, aangezien er sluitbomen zijn, zowel aan de zijde van God, als aan uw zijde, die u bulten alle vrede sluiten, welke alleen het voorrecht is van hen, die de wegen van de Wijsheid betreden.

[1] Aan de zijde van God zijn er vier sluitbomen, die ons buiten de vrede sluiten.

- (1) De macht van God is een slagboom, die uitsluit. God alleen is met gezag bekleed, om vrede te geven. Alle engelen in de hemel kunnen geen troostelijk woord tot een zondaar spreken, indien God tegen hem is. Hij scheidt de vrucht der lippen, vrede, vrede, dengenen die ver zijn, en dengenen die nabij zijn (Jesaja 57:19). Mensen of engelen kunnen niet scheppen, dit is een werk, dat aan God alleen eigen is. Vleselijke mensen beschouwen vergevende genade als een lichte zaak; zij menen, dat het licht is vergeving te schenken en gemakkelijk die aan te nemen. Maar neem een schuldige geweten, die zichzelf, als het ware, boven de hel ziet hangen. elk ogenblik verwachtende er in te storten, dan kunnen alle leraars in de wereld zo iemand geen goed doen, wanneer de Heere hem niet bemoedigt. Helaas, dit is zo'n zwaar slot, dat niemand dan de Geest Gods het kan omdraaien.
- (2) De heiligheid Gods is een sluitboom, die de goddelozen buiten de vrede sluit. Zijn heiligheid, in de geboden van de wet geopenbaard, zegt: voordat u vrede zult hebben, moet Ik volmaakte gehoorzaamheid ontvangen. Wat vrede, zolang als uw geestelijke hoererijen daar zijn?
- (3) De rechtvaardigheid Gods is een sluitboom, want Zijn rechtvaardigheid, in de bedreiging, zegt: voordat u vrede zult hebben, moet Ik voldoening ontvangen. (Gal. 3:10) "Want zo velen als er onder de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek." (Jesaja 57:21) "De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede'.
- (4) Ja, de goedertierenheid Gods sluit ons van de vrede uit, want gelijk goedertierenheid zich niet zal uitlaten tot oneer van de rechtvaardigheid, zo volgt op verachte goedertierenheid de hevigste wraak. "Of veracht gij de rijkdom Zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Maar naar uw hardigheid en onbekeerlijk hart vergadert gij uzelf toorn, als een schat, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods" (Rom. 2:4, 5). "Ziet toe, dat gij Dien die spreekt niet verwerpt; want indien dezen niet zijn ontvloden, die degene verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veel meer zullen wij niet ontvloden, zo wij ons van Die afkeren Die van de hemelen is (Hebr. 12:25).

[2] Aan de zijde van de zondaar zijn er ook vier sluitbomen, die hen van de vrede uitsluiten.

- (1) Hun verdorvenheid is een belemmering; de ene zonde maakt plaats voor de andere, en verschillende begeerlijkheden verwekken grote beroering. "De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op" (Jesaja 57:20).
- (2) Hun geweten is een slagboom, die hun vrede belet. Het geweten laat zich niet bevredigen zonder onderhouding van de wet. Gods afgevaardigde is een verschrikking voor de mens. Zij is als een Rebekka, toen de kinderen zich samen stieten in haar lijf. Het geweten veroordeelt en doorsteekt het hart van de zondaar met dolken.
- (3) Hun kruisen staan hun vrede in de weg. Evenals de Israëlieten toen zij in Egypte waren en in de woestijn, hoewel God hun monden stopte, dit hun murmuringen niet kon stoppen, zo kunnen zij niet leren in elke staat vergenoegd te zijn. Zij murmureren tegen God. Het kruis verbittert hen, en alles maakt hen bevreesd; terwijl van de rechtvaardige geschreven staat: "Hij zal van geen kwaad gerucht vrezin; zijn hart is vast, betrouwende op de Heere" Zo is het met de goddeloze niet.
- (4) Hun vertroosting is een sluitboom, die deze vrede van hen weert. Gelijk zij God niet kunnen dienen zonder afgetrokken te worden, zo ook kunnen zij niet in voorspoed leven zonder afgeleid te worden. (Pred. 5:11) "De slaap des arbeiders is zoet, hij hebbe weinig of veel gegeten: maar de zathheid des rijken laat hem niet slapen." Een begenadigd mens kan rustig slapen, omdat hij zijn hoofd neerlegt op de hoofdkussens van Gods voorzienigheid en

belofte, terwijl de goddelozen, wanneer zij beweren, dat zij hun ziel aan God toevertrouwen, nochtans hun rijkdommen Hem niet kunnen toevertrouwen. Zij kunnen Hem hun tijdelijke belangen niet opdragen; hun vertroosting en hun vrede van hen.

2^e Wij zullen nu deze vrede stellig omschrijven, door aan te tonen wat die vrede is, die in de paden van de Wijsheid wordt gevonden.

1. Het is een innerlijke vrede. Er is een uitwendige uiterlijke vrede in de wereld, tussen mensen en mensen, zoals ik in de verklaring van de woorden heb opgemerkt; Maar de wereldse vrede wordt Gods volk dikwijls onthouden: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Maar Hij heeft de Zijnen vrede van een geestelijke natuur beloofd, zeggende (Joh. 16:33) "In Mij zult gij vrede hebben." Deze innerlijke vrede is, of een vrede boven ons, met God, of vrede binnen in ons, in ons hart. De ene is de oorzaak, de ander het gevolg. Vrede met God hebben alle ware gelovigen in de eerste ogenblikken van hun rechtvaardigmaking. (Rom. 5:1) "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus." Deze innerlijke vrede, welke ontstaat uit de vrede met God, kan beschouwd worden, of in betrekking tot de zonde, of tot verdrukking. Zoals die betrekking heeft op de zonde, heeft hij drieërlei gezichtspunt. Hij ziet op de zonde en haar schuld; op God en Zijn toorn, het loon, dat de zonde verdient; en op Christus en Zijn bloed, als het middel voor beide, dat de schuld van de zonde en de toorn Gods wegneemt, zoals Hij de zonde verzoend heeft door het bloed van Zijn kruis. In dit opzicht is deze vrede "een liefelijke bedaardheid en stilheid van het gemoed, ontstaande uit een besef van vergeving en verzoening in en door de Heere Jezus Christus, door de Geest Gods in de ziel gewerkt." En zoals deze vrede betrekking heeft op verdrukking, sluit het dezelfde zaak in, "namelijk een zoete bedaardheid van geest en stilheid van het gemoed, voortvloeiend uit een besef van de gunst van God door Christus." Verder houdt hij drie dingen in;

- (1) Een berusten in en onderwerping aan de wil van God, wat de mens ook overkomt, vast besloten het kruis op te nemen met een volstreekte onderwerping aan het welbehagen Gods.
- (2) Een heldenmoed, om alle moeilijkheden het hoofd te bieden, zeggende: (Psalm 60:14) "In God zullen wij kloeke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vertreden." (Psalm 18:30) "Want met U loop ik door een bende, en met mijn God spring ik over een muur."
- (3) Heilige zekerheid en een liefelijk inwendig gevoel van kalmte, temidden van moeite en ellende. Temidden van de stormen bezitten zij hun zielen in lijdzaamheid. Deze vrede, zoals hij betrekking heeft op de zonde, staat tegenover vijandschap. De vijandschap heeft een dodelijke slag gekregen in de wedergeboorte en rechtvaardigmaking. God heeft vrede met de ziel, en de ziel heeft vrede met God. En zoals deze vrede betrekking heeft op verdrukking, is hij het tegenovergestelde van ontrustende gedachten, onlijdzaamheid onder moeite, en een murmurerende gesteldheid.

2. Het is een Goddelijke vrede en hij heeft een Goddelijke oorsprong. Al de drie Personen van de heerlijke Drie-eenheid werken hierin samen, als de Oorzaak van deze vrede. God de Vader wordt de God des vredes genoemd, Die de Satan onder onze voeten verplettert. Hij geeft vrede, Hij scheidt, onderhoudt, bewaart en volmaakt die. De Zoon wordt Vrededorst genoemd. Als Profet predikt hij vrede, als Priester verwerft Hij hem; en als Koning roept Hij die uit en beveelt hem. Ja, in het afgetrokkene, Hij is onze vrede en blijdschap in het geloven, Die door Zijn krachtige, heilzame, onwederstandelijke werking alle stormen van de ziel overmeestert. Vrede is een vrucht van de Geest (Gal. 5:22).

3. Het is een heilige vrede; "Die Uw wet beminnen hebben grote vrede, en zij hebben geen aanstoot." Zo velen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede, en

barmhartigheid, en over het Israël Gods." Gelijk geschreven staat: "Een ieder, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is," zo ook, die deze vrede heeft, die is de zonde bitter. Vrede met God kan niet bestaan zonder oorlog met de zonde. Wanneer de zonde de overmacht heeft kunnen de gelovigen niet rusten, totdat zij opnieuw besprengd zijn met het bloed van de Vredemaker.

4. Het is een wonderlijke vrede; het is een wonder, want het is een vrede in het midden van vuur en water. De drie jongelingen wandelen in het midden van het vuur en hebben vrede; de Israëlieten gaan door de Rode Zee, en hebben vrede. Dit is overeenkomstig Zijn belofte: "Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken" (Jesaja 43:2).

5. Het is een edele en veredelende vrede. Hij verheft de ziel boven alle lagere dingen, zodat zij met een edelmoedige verachting neerziet op de niet noemenswaardige ijdelheden, welke de genegenheden van de wereld betoveren. Een mens, die deze vrede heeft, kan kronen en diademen vertreden, alsof zij mest waren. Hij is niet bevreesd noch met teveel ontzag vervuld voor de verschrikkingen, die de geesten ontmoedigen, en kleinmoedige mensen in de wereld verslaan, maar hij overwint de wereld. (1 Joh. 5:4, 5) "Want al dat uit God geboren is overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof. Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God?" (Psalm 46:2-6) "God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtelijk bevonden een Hulp in benauwdheden. Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën. Laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren, door derzelve verheffing! Sela. De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten. God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond."

6. Het is een vaste en welverzekerde vrede, vaster dan de bergen en heuvelen. (Jesaja 54:10) "Want de bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer." Het is een eeuwige vrede en vertroosting, gebouwd op eeuwige grondvesten, zoals de eeuwige liefde Gods en de eeuwige gerechtigheid van Christus.

7. Het is een zoete en verzoetende vrede. Hij verzoet ieder lot en doet een mens zeggen: "Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben." Hij verzoet het kruis en doet hem daarin roemen, zeggende: "Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heeren Jezus Christus." Hij kan een gevangenis in een paleis, en een pijnbank in een bed van rozen veranderen. Hij doet de ziel kennismaken met die wonderspreuk: (2 Kor. 6:10) "Als droevig zijnde, maar altijd blijde; als arm, maar velen rijk makende; als niets hebbende, en nochtans alles bezittende" Hij verzoet het aanzien en het vooruitzicht van de dood. O hoe zal deze vrede de gedachten over de koning van de verschrikkingen verzachten! en de ziel doen zeggen: "O dood! Waar is uw prikkel?" Hij verzoet de overdenkingen en bevattingen van de dag van het oordeel, omdat de mens de Rechter als zijn Vriend en zijn Gerechtigheid aanmerkt, en dat hij bevredigd is met de Goddelijke rechtbank, door het bloed van Jezus. Dat is een ellendige vrede, die niet bestaan kan met, maar verslagen en verward wordt bij de gedachten aan de dood, het oordeel en eeuwigheid. Daarom verbant de goddeloze, temidden van zijn vleselijke vrede, de gedachten aan die ontzaglijke dingen, die anders zijn vrede zouden verstoren. Maar hier is een

vrede die de ziel bevredigt met de dood, het oordeel en de eeuwigheid, ja, haar zich doet verheugen in het gezicht van deze ontzaglijke en onvermijdelijke dingen.

8. Het is een volmaakte vrede. "Gij zult hem in volmaakte vrede bewaren, wiens gemoed vast op U staat" (Engelse overzetting Jesaja 26:3). Hij is volmaakt daarin, dat het niet een flauwe indruk is, maar het is zo'n vrede, die het doel zal bereiken waartoe hij gegeven is en die niet vruchteloos zal zijn. Ja, hij is volmaakt daarin, dat hij niet alleen na de tijd tot volmaaktheid zal aanwassen maar zelfs reeds in de tijd een soort van volmaaktheid heeft. Het is toch een vrede, die alle verstand te boven gaat, een onuitsprekelijke en onbegrijpelijke vrede, er is geen einde aan zijn toeneming: "Der grootheid (of aanwas) van deze heerschappij, en des vredes zal geen einde zijn" (Jesaja 9:6). Hij is ook volmaakt ten opzichte van zijn grondslagen, zodanige als: God en Zijn eigenschappen; Christus en Zijn gerechtigheid; de Geest en Zijn werkingen: het verbond en Zijn beloften.

Wanneer het geloof de vrijheid van het verbond in het oog krijgt, dan komt de vrede in als een rivier, hoe onwaardig de ziel ook in zichzelf is; ziet het op de volheid van het verbond, dan komt de vrede in, hoe leeg de ziel ook in zichzelf is; beschouwt het geloof de vastheid van het verbond, dan komt de vrede in de ziel, al is zij nog zo veranderlijk. Wanneer het geloof de Middelaar van het verbond beschouwt, brengt dat vrede in. Onder een besef van onwetendheid komt de vrede in daaruit, dat Hij een Profeet is, om te onderwijzen; onder een bewustzijn van schuld daaruit, dat Hij een Priester is; onder een gevoel van dienstbaarheid daaruit, dat Hij een Koning is. Wanneer het geloof deze dingen in het oog heeft komt de vrede in de ziel. De verbondsbelofte door het geloof gezien verwekt vrede. Kan ik vrede hebben, die zo'n bedrieglijk hart heb? Ja, wanneer ik op de belofte zie, die de waarachtige God geschonken heeft. Kan ik vrede hebben, die zo'n afkerig hart heb, dat nooit woord houdt? Ja, omdat, al breek ik mijn woord, God Zijn woord niet breken kan. De waarheid zal de gordel van Zijn lendenen zijn, en Zijn verbond zal Hem vast blijven. Wanneer het geloof de voorwaarde van het verbond ziet, namelijk; de gerechtigheid van Christus, komt de vrede in als een waterstroom, want de beloften zijn daardoor bekrachtigd. Het geloof maakt gebruik van de gerechtigheid van Christus, als een rechtvaardigheid bevredigende gerechtigheid, als een schuldbetalende en zaligheid verwervende gerechtigheid, als een verbond verzegelende en sterkte gevende gerechtigheid. Het geloof gebruikt haar als een rantsoen, een wasvat en een ladder.